

İdeolojiden Devlete, Direnişten Diplomasiye

SİYONİZM GERÇEĞİ

ARTİKEL AKADEMİ: 376

Seher AKÇA

İdeolojiden Devlete, Direnişten Diplomasiye: SİYONİZM GERÇEĞİ

ISBN 978-625-5674-15-9

Birinci Basım: Ekim - 2025

Ofset Hazırlık: Artikel Akademi

Baskı ve Cilt: Uzunist Dijital Matbaa Anonim Şirketi
Akçaburgaz Mah.1584.Sk.No:21 / Esenyurt

Matbaa Sertifika No: 68922

Artikel Akademi bir Karadeniz Kitap Ltd. Şti. markasıdır.

©Karadeniz Kitap - 2025

Akademik etik kurallara

bağlı kalınarak yapılacak olan alıntılar ve tanıtım maksadıy la yapılacak olan kısa alıntılar dışında, yazılı izni alınmadan, tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla, basımı, yayımı, kopyalanması, çoğaltımı veya dağıtımı yapılamaz.

KARADENİZ KİTAP LTD. ŞTİ.

Koşuyolu Mah. Mehmet Akfan Sok. No:67/3 Kadıköy-İstanbul

Tel: 0 216 428 06 54 // 0530 076 94 90

Yayıncı Sertifika No: 19708

mail: info@artikelakademi.com

www.artikelakademi.com

İdeolojiden Devlete, Direnişten Diplomasiye SİYONİZM GERÇEĞİ*

Seher AKÇA

* Nişantaşı Üniversitesi 2025 yılı “Balfour Deklarasyonu Sonrası Yahudi Devleti Tartışmaları ve ABD’nin Ortadoğu Stratejisi” adlı tezinden üretilmiştir.

artikol
akademi

İÇİNDEKİLER

TAKDİM.....	11
GİRİŞ	13
1. BÖLÜM: TEORİK ÇERÇEVE.....	21
1.1. Devlet nedir? Tanımı ve Unsurları.....	21
1.2. Uluslararası İlişkiler Teorileri Açısından Devlet	29
1.2.1 Realizm-Devletin Gücü, Egemenlik, Ulusal Çıkar ve Güvenlik	33
1.2.2 Liberalizm-Devletin İş Birliği ve Uluslararası Kurumlarla İlişkisi.....	46
1.2.3 Konstrüktivizm- Devletin Sosyal İnşa Süreci, Kimlik Meselesi	56
1.3. Uluslararası İlişkiler Disiplininde Çatışma Olgusunun yeri	59
1.3.1. Realizmde Güç Mücadelesi ve Güvenlik İkilemi	61
1.3.2. Liberalizmde Diplomasi ve Uluslararası Hukuk Mekanizmaları.....	65
1.3.3. Konstrüktivizmde Kimlik ve Tarihsel Hafıza..	69
2. BÖLÜM: BALFOUR DEKLARASYONU VE TARİHSEL ARKA PLAN	73
2.1. Yahudi Milleti Tarihi ve Kutsal Öğretileri	73

2.1.1. Tarihsel Süreç İçerisinde Filistin’de Yahudi Devleti Kurma Girişimleri	87
2.1.2. Martin Luther Reformasyonu ve Aydınlanma Sonrası Avrupa da Zuhur Eden Fikir Akımları.....	94
2.1.3. Ortaçağ Avrupası’nda Antisemitizm ve Holokost Gerçeği	112
2.2. I. Dünya Savaşı ve Ortadoğu’daki Güç Dengesi	126
2.3. Sykes-Picot Anlaşması (16 Mayıs 1916) ve İngiliz Politikası	144
2.4. (2 Kasım 1917) Balfour Deklarasyonu’nun Ortaya Çıkışı ve Metni	146
2.5. Deklarasyonun Uluslararası Hukuk Açısından Değerlendirilmesi	149
2.6. Filistin Mandası ve İngiltere’nin Rolü.....	157

3. BÖLÜM: YAHUDİ DEVLETİ FİKRİNİN

ŞEKİLLENMESİ..... 161

3.1. Siyonizmin Doğuşu ve Temel Prensipleri.....	161
3.2. Balfour Deklarasyonu Sonrası Siyonist Hareketin Stratejisi	167
3.3. Arap Dünyasının ve Filistinli Arapların Tepkileri ..	168
3.4. Uluslararası Toplumun Yaklaşımı: Milletler Cemiyeti ve Büyük Güçler	175
3.5. 1948’e Giden Süreç:	
Göçler, Çatışmalar ve BM Planı	182

4. BÖLÜM: ABD’NİN ORTADOĞU STRATEJİSİNİN EVRİMİ 187

- 4.1. ABD’nin II. Dünya Savaşı Sonrası
Ortadoğu Politikası 187
- 4.2. Soğuk Savaş Bağlamında Ortadoğu ve
İsrail Politikası 189
- 4.3. 1948 İsrail’in Kuruluşu ve
ABD’nin Tanıma Kararı 192
- 4.4. Petrol, Jeopolitik ve Stratejik Hesaplar 197
- 4.5. ABD-İsrail İlişkilerinin Kurumsallaşması ve Askeri
Destek 203

5. BÖLÜM: BALFOUR DEKLARASYONU’NDAN GÜNÜMÜZE ABD-İSRAİL İLİŞKİLERİ VE ORTADOĞU DENGESİ..... 209

- 5.1. 1967 ve 1973 Savaşları: ABD’nin Kriz Yönetimi .. 209
- 5.2. Camp David Anlaşması ve ABD’nin Arabuluculuk
Rolü 212
- 5.3. Soğuk Savaş Sonrası Yeni Ortadoğu Dengesi 213
- 5.4. 11 Eylül ve Sonrası: Terörle Mücadele ve Ortadoğu
Politikası 216
- 5.5. ABD’nin Ortadoğu Stratejisinde İsrail’in Yeri ve
Güncel Gelişmeler 220
- 5.6. Gelecek Çalışmalar İçin Öneriler 225

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME..... 227

KAYNAKLAR..... 233

*Oğullarım Yavuz Efe, Muhammed Ali ve daha adil bir nizamı
hak eden tüm dünya çocukları için...*

TAKDİM

Alemlerin Rabbi olan Allah’a hamdolsun. Salat-ü Selam; mücahidlerin önderi Hz. Muhammed Mustafa (s.a.s) efendimize, aline, ashabına ve tabiilere olsun. Yüzyıl evvel *-Avusturya Arşidükasının bir sırı milliyetçisi tarafından hançerlenerek öldürülmesi üzerine başladığı hikayesiyle andığımız-* I. Dünya savaşını, aslında hiçbir ahlak ve etik kurala bağlı olmayan küresel sermayedarların; silah satışı ve faiz borçlanması üzerinden kazanç hırslarını, Siyonist inanışlarını ve dahi kurdukları ulusüstü kurumlarla yeni dünya düzenini hayata geçirebilmek için bir araç olarak kullanıldığı henüz anlaşılmaktadır. Ne acıdır ki; Orta çağ Avrupa’sında belirli bir vakte kadar hem Yahudileri hem de Müslümanları ortak düşman olarak gören Hristiyan topluluklar; Lutheran Öğretisinin de etkisiyle artık Müslüman topluluklara karşı Yahudilerle Siyonizm çatısı altında birleşmiş; yer küre de kan ve göz yaşı bir daha asla dinmemiştir. Her iki Dünya Savaşının sonunda Avrupa iktisadi ve siyasi olarak bütünleşirken; Müslüman coğrafyalarda böl, parçala, yönet stratejisi baş döndürücü bir hızla hayata geçirilmiştir. Antik çağlardan bu yana Mitraizm, Paganizm, Masonizm... ve daha nice batıl inanç sistemi içerisinde izlerine rastladığımız Siyonizm ne yazık ki son yüzyılda Yahudi Rabbani geleneği ile harmanlanarak devletleşmekte ve hatta genişlemeye devam etmektedir. Bu veçhe ile çalışmamız hakla batılın savaşında bugüne değin Filistin’de,

Arakan’ da, Myanmar’da, Çeçenistan’da, Afganistan’da, Bosna’da, Kırım’da, Doğu Türkistan’da, Balkanlar’da, Kafkaslar’da ve daha sayamadığımız nice mazlum coğrafyalarda hakkı savunan, hak yolunda şehadet şerbeti içmekte yarışan, cephede canıyla-kanıyla, cephe gerisinde kalemiyle-ilmiyle mücadele eden her bir mücahide ithafen kaleme alınmıştır. Sonsuz minnet ve hürmetle...

GİRİŞ

Yüzyılı aşkın süredir devam eden İsrail-Filistin çatışmalarının, Ortadoğu topraklarını kan gölüne çeviren, bütün dünya milletlerinin gündeminden düşmeyen ancak yine de çözilemeyen, üzerine çokça yazılan, çizilen, kafa yorulan bu girift problemini tek bir disiplin üzerinden değil meseleyi ilgilendiren bütün hususlarıyla siyaset bilimi çatısı altında ele almak, yeniden yorumlamak ve dahi bu suretle daha anlaşılır kılmak niyetindeyiz. Dünyanın hiçbir yerinde eşi benzeri olmayan Filistin Meselesinin biricikliği çok sayıda aktör ve faktörü bünyesinde barındırıyor olmasından ziyade vakanın tüm boyutlarıyla ele alınmasının güç olmasından kaynaklanmaktadır. Bugün Filistin Meselesi özelinde dinler tarihi, tarih, etnolojik, teolojik, stratejik, jeopolitik, ekonomik, sosyolojik... açıdan birçok disiplin kendi müstemir alanları içerisinde sayısız çalışmalar yapmıştır. Ancak burada asıl problem ortadaki karmaşanın disiplinler arası çalışmalarla aydınlatılmaya muhtaç olduğunun göz ardı ediliyor olmasıdır. Dünyanın en eski çözümsüz kalmış probleminin anlaşılmasının gecikmiş olmasının bedelini bölgedeki on binlerce insan canıyla ödemiştir, ödemeye de devam etmektedir. Irkı, inancı, milliyeti, rengi, dili ne olursa olsun hiçbir insanın canı egemen güçlerin küresel siyasetlerinin çıkar malzemesi yahut çıkarlarının bedeli olacak kadar kıymetsiz değildir. Mesele için sunulan çözümlerin kadük kalmasında en can alıcı nokta hiç şüphesiz tamda bu noktadan yani kutuplaşmadan kaynaklanmaktadır. Bölgedeki çatışmalar bundan 77 yıl önce başladığında bütün dünya için hatta Filistin’e komşu Arap Ülkeleri için bile “*Mesele Filistin’in Meselesi*” idi. Üstelik Filistin Topraklarında yaşayan yer-

leşik Araplar için dahi *milli uyanış* ve *milli direnişin* başlaması da uzun seneler almıştı. Bir vakit sonra “*Filistin Meselesi*” yalnız “*Arapların Meselesi*” olmuş; uzunca bir süre sonra “*Dünya Müslümanlarının Meselesi*” olmuş ancak bugün artık “*Filistin Meselesi*” bütün “*Dünya Milletlerinin*” meselesi olmuştur.

Filistin topraklarında bir *Yahudi Ulusu Devleti* kurulması fikri bilinenin aksine yakın zamanda spontane ortaya çıkmış bir ideolojinin ürünü değildir. Balfour Deklarasyonu da yine bilinenin aksine Filistin Meselesinde asla bir sebep değil ancak ve ancak sonuçtur. Bu durumu Rothschild ailesinin 4. Baronu olan Jacop Rothschild’ın 2017 yılında Balfour Deklarasyonunun 100. yılı hasebiyle verdiği bir röportajında İsrail’in Kuruluşu ile ilgili olarak; “*Binlerce yıldır Yahudilerin hayatındaki en büyük olaydı bu, bu bir mucize. Buna ulaşmak 3 bin yıl sürdü*” ifadelerinden anlıyoruz. O dönem aile büyüklerinin Filistin’de bir Yahudi Devleti kurulabilmesi için nasıl çalıştığını anlattığı sözlerine devamla; “*Yahudi devletinin kurulması aslında Doğu Avrupa’da başlayan bir hareketti ancak bu hareketi kimin yöneteceği belirtilmemişti. Rothschild ailesi bununla ilgilenmeli dediler ve amcam 2. Baron Walter Rothschild İngiltere’de yaşıyordu ve bir Siyonist idi. O nedenle mektup ona gönderildi. Bir Yahudi devletine ulaşmamızın 3 bin yıl sürdüğü düşünülürse bu deklarasyon Yahudi halkı için olağanüstü bir an. Bu mucize nasıl gerçekleşti diye soruyorsun. Elimize geçen fırsatın en inanılmaz parçası. Bu binlerce yıldır Yahudilerin yaşadığı en iyi olay. Bu bir mucize. 1960’tan beri kendimi İsrail’e tam olarak adamış durumdayım. Her sene İsrail’e gidiyorum*” ifadelerini kullanmıştır (<https://www.turkiyegazetesi.com.tr>, Erişim 02.04.2025). Osmanlı Devleti’nin son döneminde Sultan II. Abdülhamid Han ile bu meseleyi görüşmeye giden Sistemli Siyonist Hareketin Lideri Theodor Herzl, *Osmanlı borçlarına karşılık Sultandan Kutsal toprakların satışını istemekteydi* ve Sultan II. Abdülhamit devletin içinde bulunduğu bütün müşküle rağmen bir karış top-

rak satmadığı gibi Filistin de bireysel toprak satışını da engelleyen fermanı ivedi yayınlamıştır. Bunun üzerine Herzl (1902) hatıratlarında şu cümlelere yer verecektir; “*Siyonizm’in hedeflerine erişmesi için Osmanlı Devleti’nin dağılması beklenmelidir.*” (Arı, 2005: 119). Bu saatten sonra Siyonizmin hedefinde Osmanlı Devleti hatta daha da özelinde Sultan II. Abdülhamid vardır. Oysa Herzl’ in yazmış olduğu *Yahudi Devleti* adlı kitabı kendisi henüz temasa geçmeden Sultan II. Abdülhamid tarafından okunmuştur. Sultan Abdülhamid’ e göre; *Dünyadaki bütün Yahudi Nüfusu bir araya getirme arzusundaki bu proje için ne Kudüs ne de Filistin yeterli büyüklükte topraklara sahip değildir.* Üstelik Osmanlıda barınmalarının önünde de bir engel yoktu vaka Osmanlı Devleti Yahudilere Avrupalı Devletler gibi davranmıyordu. O zaman niyet çok başkaydı... İlk kez Filistin Topraklarında bir Yahudi Devleti kurma fikri Fransa İmparatoru Napolyon Bonapart’ a ait idi. Bu nedenle Mısır üzerine sefere çıksa da Osmanlı ve İngiltere müttefik güçlerine yenilince *Yahudi Yurdu Hayalini* gerçekleştiremediğini literatür taramalarımızdan anlamaktayız. Yine kaynak taramalarımızdan; o dönem bölgede Fransa’nın elini zayıflatmak için Osmanlı Devleti ile birlikte hareket eden İngiltere’nin aslında Ortadoğu da kurulması planlanan hegemonik sistemde söz sahibi olabilme cihe-tinde olduğunu çok geçmeden (*Yahudi asıllı İngiltere Başbakanı Benjamin Disraeli’ nin*) Napolyon’un hayalini hayata geçirmiş olmasından da tespit edebiliyoruz. Dahası Yahudi Siyonizminin kurucu babası olarak bilinen Theodor Herzl’ in Afrika (Uganda) topraklarında *Güvenlikli Bir Yahudi Yurdu Kurma Projesi* üzerine çokça kafa yorduğu ancak VI. Siyonist Kongre’de kabul görmemesi üzerine Filistin toprakları üzerine yoğunlaştığı da tarihsel bir gerçeklik olarak karşımızda durmaktadır. Daha açık bir ifadeyle tasvir edecek olursak Avrupa coğrafyalarına sığdırılmayan Yahudiler dünyanın neresinde olursa olsun bir yurt edinme derdinde iken yeni dünya düzenini kurmakta olan Batılı

Emperyalist güçler bölgedeki hegemonik sistemi garanti altına alma derdinde idi. Tarih boyunca dünyaya hükmetmek isteyen her hegemon güç gibi Batı Emperyalizmi de önce Ortadoğu ya hükmetmek gerektiğinin gayet farkında idi.

Araştırmamız özelinde öncelikli sorgulanacak olan; 1800 yıl evvel bir şekilde bölgeyi terk eden Yahudi Milletinin hangi şartlar ve şekillerle bölgeye yeniden toplandığının, “*Siyona dönüş*” söylemleri ile Siyonizm fikrinin teolojik temellerinin nasıl oluştuğunun, burada bir Yahudi Devleti kurulmasının dönemin sömürgeci ve yayılmacı güçlerine ne gibi menfaatler sağladığını ve dahi sağlamaya da devam edip etmediğini, Birleşmiş Milletlerin ve Uluslararası Hukukun bölgeye yönelik etkisinin neden zayıf olduğunu hatta olmadığını, Enerji kaynakları konusunda hali hazırda bölgedeki güç mücadelesini ve değişen dengeleri, İsrail Devletinin kurucusu sayılan İngiltere ile kurucu ortağı ABD’nin en başından itibaren bölgeye yönelik stratejik çıkar temelli dış politikalarını, AB’nin ve Rusya’nın yanlı tutumunun asıl sebeplerini, 1882’den bu yana devam eden sistematik düzen ve yerleştirme politikalarının uluslararası hukuka uygun olup olmadığını, Üç Semavi din kutsallarını barındıran bölgenin kutsal metinler ışığında mukayeseli değerlendirmesini, Her iki tarafın devlet olabilme iddialarının Uluslararası Hukuktaki karşılığını, Uluslararası İlişkiler Teorilerinden realizm, idealizm, konstruktivizm özelinde egemen güçlerin bölgedeki mücadelelerinin mukayesesini, Yahudi ve Arap ırklarının kökenlerinin tarihini, Antisemitizm, Oryantalizm, Anti-İslamizm’ in hangi kaynaktan beslendiğini, Protestanlığın doğuşu ve Anglikan Kilisesi ile bağlarını hatta Yahudi Ulusu Meselesindeki çok da bahsedilmeyen rollerini, Osmanlı dönemi kapitülasyonlarla başlayan ve misyonerlik faaliyetleri ile devam eden sürecin her birini bir problem olarak yakın siyasi tarihimize yansımaları ile analiz edip; ayrıntılarıyla açıklamaya çalışacağız.

Araştırmanın Varsayımları; Protestanlık mezhebinin kurucusu olan Martin Luther' in bilinenin aksine; Katolik Kilisesinin realiteden uzak uygulamalarına itiraz eden reformist bir din adamı olmasından ziyade *Türk ve Müslüman düşmanlığı üzerinden* Avrupalı topluluklar arasında iş birliğini sağladığı... Orta Çağ Aydınlanmasının peşi sıra kurulan yeni dünya düzeninin aksine bugün deneyimlemekte olduğumuz dijital çağın Orta Çağ Teolojik düşüncesine doğru hızla evrildiği ve dinler savaşının yer kürede yine, yeniden çok daha güçlü bir şekilde zuhur edebileceği ihtimali... Bugüne değin Filistin-İsrail Meselesi üzerine yapılan çalışmalara muarız araştırmamız; İsrail Devletinin kuruluşunun görünenin aksine *Yahudilere güvenli bir yurt edindirmenin dışında tek dünya krallığı gibi* çok daha derin teolojik gayelere hizmet etmekte olduğu... Siyonizm denildiğinde akla Yahudilerden çok Protestanların, Evanjeliklerin ve dahi ABD'yi kuran on üç koloniyi oluşturan Pirütenlerin gelmesi gerektiği... Her ne kadar kuruluşu itibarıyla seküler bir devlet yapısına sahip olduğu iddia edilse de ABD'nin teolojik temelli aleni politikalara sahip olduğu... hipotezlerine dayanmaktadır.

Araştırmanın Sınırlılıkları; Derin ve kapsamlı bir konu olması hasebiyle; *İsrail-Filistin Meselesi için*, 1917 Balfour Deklarasyonu ve 1978 Camp David Anlaşmaları arası referans alınır iken; *ABD'nin İsrail-Filistin Meselesi özelinde Ortadoğu stratejileri için*, 1917 Balfour Deklarasyonu ile 11 Eylül 2001 tarihleri arası referans alınacak şekilde tespit edilmiştir. Her ne kadar tez çalışmamızın sınırlılıkları bu şekilde belirlenmiş olsa da araştırmamızı daha anlaşılır kılmak cihetiyle hem yakın siyasi tarihten hem de daha derin dünya siyasi tarihinden olay analizlerine de yer verilmek suretiyle varsayımlarımız somut donelerle desteklenmiştir.

“Balfour Deklarasyonu Sonrası Yahudi Devleti Tartışmaları

ve ABD'nin Ortadoğu Stratejisi'' başlıklı tez araştırması konumuz beş bölümden müteşekkil olup; **Birinci bölümde**, araştırma konumuz olan İsrail-Filistin çatışmalarını uluslararası ilişkiler temelinde teorik çerçevede tartışabilmek, devlet nedir? devlet olmanın unsurları nelerdir? Bölgede değişen güç dengeleri ve sürekli çatışma hali Realizm, Liberalizm, Konstrüktivizm gibi ideolojiler temelinde değerlendirilecektir. **İkinci bölümde**, Balfour Deklarasyonunun tarihsel arka planı, bölgede doğup dünyaya yayılan her üç semavi dinin kutsal öğretilerini, bölgenin tarihine inerek tarafların *ilk yerleşik halkı bizim* iddiasının bilimsel araştırmalar ışığında cevaplarını, I. Dünya Savaşı sırası ve sonrasında bölge özelinde dini inanç ambalajlı küresel hesaplar, savaşlar ve bitmek bilmeyen kaos durumu detaylarıyla irdelenecektir. **Üçüncü bölümde**, Siyonizm fikriyatının bilinenin aksine kökleri tarihe dayanan temelleri, şekillenmesi ve sonrasında vücuda gelmesi ile İsrail Devletinin farklı amaçlarla bölgede kuruluşu sonrası başlayan *kitlesel göçler, çatışmalar, hegemon güçler, BM gibi tüm faktörleriyle tartışılacaktır. Dördüncü bölümde*, ABD'nin I. Dünya Savaşı Sonrası siyaset sahnesine çıkışı ile İngiltere, Fransa gibi hegemon güçlerin yerini alması ve sonrasında bilhassa Ortadoğu'ya yönelik sürekli değişen stratejisini ama asla değişmeyen hedeflerinin (*enerji kaynakları, jeopolitik, stratejik hesaplar*) mukayesesini yapma imkânı bulacacağız. **Beşinci bölümde**, Balfour Deklarasyonundan günümüze asla değişmeyen çok boyutlu ABD-İsrail ilişkileri ile her dönem değişen Ortadoğu dengeleri irdelenecektir. **Sonuç ve Değerlendirme bölümünde**, araştırmamızın varsayımlarımızı desteklediği güncel bir analizini bilgilerinize sunmaya çalışacağız.

Çalışmamızın özgünlüğü; Filistin-İsrail Meselesinin derindeki farklı disiplinleri ilgilendiren detayları Siyaset Bilimi Çatısı altında harmanlayarak daha anlaşılır bir bütün sunmamızdandır. Bu ana kadar sorulmamış olanları sormak meseleinin çözümünde eksik kalan her ne ise gün yüzüne çıkarmak asıl

amacımızdır. Bugüne değin bölge özelinde yapılan akademik çalışmaların bilimsel olması adına teolojik kökenleri gözden kaçırılmış yahut araştırmalara dahil edilmemiş ise de dijital çağa evrildiğimiz bu yeni dönemde dünyayı yönetenlerin göstere göstere dünyayı yeniden teolojik temelli bir savaşa sürükledikleri göz ardı edilmiştir. Bu bağlamda çıkması olağan hatta belki içinde bulunduğumuz III. Dünya Savaşı için ülkelerin de büyük oranda inanç temelli olarak kutuplaştığı yadsınamaz bir gerçeklik olarak önümüzde durmaktadır. Sırf bu sebeple Siyaset Bilimleri çatısı altında tarih ve dinler tarihinin derinlemesine analizi her zamankinden çok daha kıymetli bir hal almaktadır. Çünkü dünya yeni bir düzene doğru evrilir iken değişim her üç semavi dinin beşiği olan Kudüs’ ten start almaktadır. Bu araştırma, nitel bir çalışma olup; temelde literatür taraması ve karşılaştırmalı analiz yöntemine dayanmaktadır. Araştırmamızda ilgili kitaplar, ikincil kaynaklar, internet yayınları, uluslararası organizasyonların yayınladıkları raporlar, akademik yayınlar, bilimsel makalelerden sıklıkla yararlanılmıştır.